

Роман као књижевна форма се појавио још у старом веку, у грчкој књижевности, а име је добио у средњем веку. Обрађује најразличитије теме и у њему се сусрећу различити карактери и осликавају многе животне прилике. Захваљујући његовој обимности и отворености према животу у свету, пружа много података о људима и времену које описује. Постоје многе врсте романа: аутобиографски, биографски, фантастични и научно-фантастични, пустоловни, криминалистички, историјски и легандарни, али и хумористички, публицистички и сатирични.

Књижевност за децу, могло би се рећи, почиње од "Алисе у земљи чуда" Луиса Керола. Земља чуда је истовремено и један од најпознатијих имагинарних светова (овде тај термин користим у ужем смислу, дакле не означавајући било који фикционални, описивани свет, већ управо свет који се бар једном одликом упадљиво разликује од стварно постојеће; такви су превасходно светови који се описују у области фантастичне књижевности). Структура фантастичних светова у књижевности за децу ограничена је истим нормама које важе за сву дечју књижевност. Не прекорачују се одређене границе - нема агресивног, вулгарног језика, детаљног приказивања сексуалности нити упечатљиво приказаног насиља. Такође, пожељно је да дело има оптимистичан тон и срећан завршетак, али не и обавезно. Протагонисте оваквих наратива најчешће су деца која на неки начин (путем магије или научно-фантастичних помагала) доспевају из примарног у секундарни свет.

Фантастична књижевност за децу је током одређених периода у појединим земљама критикована и чак активно сузбијана из идеолошких разлога (земље Источног блока у периоду ждановизма, али и западна Европа). У последњих двадесетак година, напротив, доживела је невероватан успон како на комерцијалном тако и на критичком плану. Једна од главних критика упућиваних фантастици одувек је била та да одваја читаоце од „стварности“, нудећи им јефтине ескапизам. У књижевности за децу ова се тенденција могла сматрати нарочито опасном, будући да је, према критичарима, могла навићи децу да не траже решења за своје конкретне проблеме, већ да се повлаче у сопствене имагинарне светове у којима су тешкоће из стварности или унапред решене или једноставно пређутане.

Ерик Рабкин закључује да „ако познајемо свет у који неки читалац бежи, онда познајемо свет из ког долази“. Од шездесетих година датира својеврстан обрт у проучавању и писању књижевности за децу, на сцену ступају радикално лево оријентисани теоретичари који захтевају њено преосмишљавање, нове текстове који неће одражавати старо виђење света већ ће децу подстицати на самостално размишљање и делање. Упоредо са тим, појављује се низ књига које одговарају новим условима и које би раније биле незамисливе.

Упадљиво је да су у савременој књижевној продукцији овакве књиге мањина. Већина секундарних светова у последњих двадесетак година има заједнички именитељ - слабо прикривену носталгију за прединдустријским добом и стабилним, конзервативним друштвом. Огромна већина савремених књижевних дела за децу која постулирају имагинарне светове припада жанру епске фантастике. Ти секундарни светови су ретко када урбани, описивана друштва углавном подсећају на (западно)европски средњи век, што се делимично може приписати томе што користе мотиве и опште реквизите бајки. Од средине педесетих година, у књижевности на енглеском говорном подручју, а касније под њеном превлашћу и другде, постоји стални ток књига са мање-више истим толкиновским репертоаром чудесног, и бићима преузетим из нордијске и келтске митологије (вилењаци, тролови, змајеви итд.), која се до бесвести рециклирају.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com